

**PASVALIO R. VAŠKŲ GIMNAZIJOS
VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMO GIMNAZIJOJE
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaškų gimnazijos visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo gimnazijoje tvarkos aprašas yra parengtas vadovaujantis Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo gimnazijoje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-966/V-672, Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Gimnazija, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773, Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio ir narkotikų žalos žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. V-932 ir kt. teisės aktais, Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2016 m. rugsėjo 21 d. sprendimu Nr. T1-188 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. sprendimo Nr. t1-256 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros Pasvalio rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo įstaigose, bendrojo ugdymo gimnazijose ir profesinio mokymo įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“.

2. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo gimnazijoje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato visuomenės sveikatos priežiūros ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo gimnazijoje tikslą, uždavinius, organizavimo tvarką, visuomenės sveikatos priežiūros specialisto funkcijas, teises ir pareigas.

3. Visuomenės sveikatos priežiūros gimnazijoje tikslas – saugoti ir stiprinti mokinių sveikatą, aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais).

4. Visuomenės sveikatos priežiūros gimnazijoje uždaviniai:

4.1. vykdyti mokinių sveikatos būklės stebėseną;

4.2. ugdyti mokinių sveikos gyvensenos įgūdžius;

4.3. vykdyti visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevenciją.

5. Visuomenės sveikatos priežiūrą mokiniams, ugdomiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, vykdo savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros biudžetinė įstaiga – savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

6. Visuomenės sveikatos priežiūros organizavimas grindžiamas bendradarbiavimu tarp gimnazijos ir Pasvalio r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro.

**II. MOKINIŲ APŽIŪROS DĖL ASMENS HIGIENOS ORGANIZAVIMAS IR
PROFILAKTINIO MOKINIŲ TIKRINIMO (APŽIŪROS) VYKDYMAS**

7. Mokinio apžiūra dėl asmens higienos yra vykdoma remiantis raštišku mokinio tėvų (globėjų, rūpintojų) sutikimu (Mokymo sutarties 2.8 punktą);

8. Asmens higienos apžiūra ir su ja susijusios pedikuliozės, niežų profilaktika ir kontrolė yra vykdoma remiantis Užkrečiamų ligų ir AIDS centro parengtomis metodinėmis rekomendacijomis

„Pedikuliozės profilaktika ir kontrolė“, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nurodymais dėl užkrečiamųjų ligų epidemiologinės priežiūros ir kontrolės ugdymo įstaigoje taikymo.

9. Mokinių asmens higienos patikra dėl užsikrėtimo utėlėmis (pedikulioze) yra vykdoma pagal rekomendacijas po atostogų ir pagal epidemiologinį poreikį.

10. Mokinių apžiūrą vykdo ugdymo įstaigoje dirbantis visuomenės sveikatos priežiūros specialistas.

11. Prieš kiekvieną patikrinimą vaikai (mokiniai) informuojami apie tai, kas bus daroma ir kodėl tai reikia daryti.

12. Patikrinimas yra atliekamas atskiroje patalpoje, kurioje yra vandens bei muilo (pvz.: sveikatos kabinetas).

13. Tikrinimo metu turi būti imamas visų priemonių, apsaugančių mokinius nuo viešo izoliavimo, pažeminimo ir kitų neigiamų pasekmių (pokalbiai korektiški, konfidencialūs).

14. Baigus patikrinimą ir nustačius užsikrėtimo atvejį, apie tai privaloma tuoj pat informuoti vaiko tėvus (globėjus, rūpintojus), socialinį pedagogą, ugdymo įstaigos administraciją.

15. Mokinys į ugdymo įstaigą gali sugrįžti tik tada, kai yra visiškai išgydytas.

16. Mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), nustačius jų vaikams užsikrėtimo utėlėmis faktą, po gydymo turi socialiniam pedagogui pateikti raštišką patvirtinimą apie tai, kada ir kokios taikytos utėlių naikinimo priemonės. Mokiniui grįžus į ugdymo įstaigą vyksta pakartotinis asmens higienos patikrinimas dėl pedikuliozės priemonių taikymo kokybės. Esant niežų užsikrėtimo atvejui – pateikti gydytojo pažymą.

17. Jeigu nustačius užsikrėtimo pedikulioze ar niežais atvejį, tėvai (globėjai, rūpintojai) netoleruotinau atsisako gydyti savo vaiką, nepaiso visuomenės sveikatos priežiūros specialisto ir ugdymo įstaigos administracijos elgesio reikalavimų, kuriais siekiama užkirsti kelią ligų plitimo rizikai, ir toks socialiai negatyvus elgesys didina apsikrėtimo riziką, tuomet socialinis pedagogas apie tai informuoja Vaiko teisių apsaugos skyrių.

III. DARBUOTOJŲ VEIKSMŲ MOKINIUI SUSIRGUS AR PATYRUS TRAUMĄ GIMNAZIJOJE IR TEISĖTŲ MOKINIO ATSTOVŲ INFORMAVIMO APIE GIMNAZIJOJE PATIRTĄ TRAUMĄ AR ŪMŲ SVEIKATOS SUTRIKIMĄ ORGANIZAVIMAS

18. Mokinys ūmiai susirgęs ugdymo proceso metu:

18.1. jeigu pats pajėgia – kreipiasi į klasės auklėtoją ar socialinį pedagogą, kuris nedelsdamas susisiečia su tėvais (globėjais, rūpintojais), teikia pirmąją pagalbą – mokinys paguldomas ramioje vietoje (pvz. sveikatos kabinete) ir stebimas iki teisėto mokinio atstovo atvykimo;

18.2. esant būtinumui nedelsiant kviečiama greitoji medicinos pagalba;

18.3. jei kyla įtarimų, kad mokinys serga užkrečiama liga, jis atskiriamas nuo kitų mokinių ir stebimas tol, kol bus telefonu susisiektas su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir jie atvyks į gimnaziją.

19. Mokinys patyręs traumą nelaimingo atsitikimo metu:

19.1. jeigu jis pajėgia tai padaryti – privalo pranešti klasės auklėtojui, socialiniam pedagogui ar užsiėmimo mokytojui;

19.2. jeigu nepajėgia – gimnazijos darbuotojas ar mokinys, matęs nelaimingą atsitikimą apie jį sužinojęs, nedelsdamas teikia pirmąją pagalbą nukentėjusiajam. Esant būtinumui nedelsiant kviečiama greitoji medicinos pagalba, apie įvykį praneša gimnazijos administracijai. Klasės

auklėtojas, socialinis pedagogas nedelsdamas telefonu susisieks su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) ir informuoja apie įvykį, traumos pobūdį;

19.3. įvykus sunkiai traumai, gimnazijos vadovas (ar jo įgaliotas asmuo) nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per valandą, privalo pranešti apie įvykį nukentėjusiojo tėvams (globėjams, rūpintojams) ir kitoms institucijoms teisės aktų nustatyta tvarka.

20. Tėvai (globėjai, rūpintojai) yra informuojami apie būtinybę pasiimti mokinį iš gimnazijos:

20.1. kai vaikui nustatomi ūmių užkrečiamųjų ligų požymiai (karščiuoja, skundžiasi skausmu, viduriuoja, vemia, ūmiai kosi, yra pūlingų išskyrų iš nosies, įvairių traumų atvejais);

20.2. kai vaiko būklė riboja jo dalyvavimą gimnazijos vykdomoje ugdymo veikloje;

20.3. kai vaiko būklė kelia pavojų kitų vaikų ir darbuotojų sveikatai.

21. Po užkrečiamosios ligos nustatymo vaikas gali grįžti į gimnaziją tik tėvams (globėjams, rūpintojams) pateikus gydytojo pažymą (F 094/a).

IV. PAGALBOS PAGAL GYDYTOJŲ REKOMENDACIJAS UŽTIKRINIMO (VAISTŲ LAIKYMO, IŠDAVIMO, NAUDOJIMO IR KT.), JEI MOKINYS SERGA LĒTINE NEINFECINE LIGA, ORGANIZAVIMAS

22. Tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo informuoti visuomenės sveikatos priežiūros specialistą arba klasės auklėtoją apie vaiko ligą ir pateikti šeimos gydytojo rekomendacijas, kaip vartoti vaistus.

23. Jei vaikas pats nemoka vartoti pagal gydytojo rekomendacijas paskirtų vaistų, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) rašo prašymą-sutikimą, leidžiantį gimnazijai administruoti vaistų vartojimą konkrečiam vaikui ir suderina jų vartojimo planą (vaistas, dozė, vartojimo tvarkaraštis, vartojimo būdas ir kt.).

24. Jei vaikui reikalinga patalpa, kur galėtų atlikti reikiamas procedūras (pav. susileisti paskirtus vaistus, pasimatuoti cukraus kiekį kraujyje ir kt.) mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) rašo prašymą gimnazijai, o gimnazijos administracija skiria patalpą ir sudaro sąlygas į ją patekti reikiamu laiku.

25. Tėvai (globėjai, rūpintojai) klasės auklėtojui vaistus turi pateikti originalioje pakuotėje su informaciniu lapeliu. Ant pakuotės turi būti užrašytas mokinio, kuriam skirti vaistai, vardas ir pavardė. Bet kokių atveju, pirma vaisto dozė turėtų būti suvartota mokiniui esant namie.

26. Vaistus mokiniui gimnazijoje gali duoti ir mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba pats vaikas juos suvartoti.

27. Vaistai laikomi vaikams, mokiniams neprieinamoje vietoje.

V. PIRMOSIOS PAGALBOS ORGANIZAVIMAS

28. Gimnazijoje dirbantys pedagoginiai darbuotojai turi būti išklaušę ir teisės aktų nustatyta tvarka įgiję sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus pagal Privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programą.

29. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, gimnazijoje dirbantys pedagoginiai darbuotojai turi nedelsiant užtikrinti pirmosios pagalbos teikimą nukentėjusiam, kurio sveikatai ar gyvybei dėl nelaimingo atsitikimo, ūminės ligos gresia pavojus. Pirmąją pagalbą teikiantys asmenys turi mokėti:

29.1. įvertinti įvykio vietos saugumą ir nukentėjusiojo būklę, atpažinti nukentėjusiojo gyvybines funkcijas, bei gyvybei pavojingas psichikos būsenas, organizuoti ir teikti pirmąją pagalbą, išmanyti psichologinės pagalbos principus;

29.2. atlikti pradinį gaivinimą;

29.3. stabdyti kraujavimą, tvarstyti žaizdas;

29.4. parengti nukentėjusįjį transportavimui (pažeistos kūno dalies, esant lūžiui, išnirimui imobilizavimas, sužalotų, traumuočių asmenų nešimas);

29.5. teikti pirmąją pagalbą patyrusiems anafilaksinį šoką, elektros traumą, terminį ar cheminį nudegimą, ištiktiems saulės ar šilumos smūgio, sušalusiems, skendusiams, įvykus epilepsijos priepuoliui, apalpus, netekusiems sąmonės, įkastiems vabzdžio ar gyvūno, apsinuodijusiems ir kt.;

29.6. tinkamai naudoti pirmosios pagalbos rinkinius, naudoti individualias apsaugos priemones.

30. Įvykus incidentui, nelaimei (traumai, ūmiam susirgimui):

30.1. pedagogas ir/ar visuomenės sveikatos priežiūros specialistas pagal situaciją nukentėjusiajam teikia pirmąją pagalbą, esant būtinumui nedelsiant kviečia greitąją medicinos pagalbą;

30.2. apie įvykį telefonu informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai), žodžiu informuojama gimnazijos administracija. Nepavykus susisiekti su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), esant kritinei situacijai, pagal galimybes (socialinis pedagogas, klasės auklėtojas ar kitas gimnazijos darbuotojas) su greitąja medicinos pagalba palydi mokinį į sveikatos priežiūros įstaigą, kol atvyks mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ar vaiko teisių atstovas;

30.3. sunegalavęs mokinys yra išleidžiamas į namus, kai į gimnaziją atvyksta tėvai (globėjai, rūpintojai) arba kai su jais susisiekus telefonu ir informavus apie vaiko sveikatos būklę yra priimamas sprendimas išleisti jį savarankiškai namo.

31. Pirmosios pagalbos vaistinėlės yra: technologijų kabinetuose, sporto salėje, raštinėje.

32. Už pirmosios pagalbos organizavimą ir teikimą gimnazijoje atsakingas visuomenės sveikatos priežiūros specialistas ir pedagogai. Už pirmosios pagalbos mokymų darbuotojams organizavimą atsakinga gimnazijos administracija.

33. Už pirmosios pagalbos vaistinėlių turinio papildymą, kurios yra numatytos pagal higienos normas, atsakingas gimnazijos direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams.

VI. GIMNAZIJOS DARBUOTOJŲ VEIKSMAI, ĮTARUS MOKINIŲ VARTOJUS ALKOHOLĮ, TABAKĄ IR/AR KITAS PSICHIKĄ VEIKIANČIAS MEDŽIAGAS

34. Gimnazijoje ir jos teritorijoje griežtai draudžiama rūkyti, vartoti alkoholi, tabaką ir/ar kitas psichiką veikiančias medžiagas.

35. Įtarus, kad mokinys apsvaigęs nuo alkoholio ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, kviečiamas gimnazijos socialinis pedagogas, kuris įvertina mokinio sveikatos būklę, bei gimnazijos administracijos atstovas (gimnazijos direktorius ar direktoriaus pavaduotojas). Mokinio sveikatos būklei blogėjant kviečiama greitoji medicinos pagalba.

36. Apie įvykį nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai).

37. Gimnazijos darbuotojų veiksmai, įtarus mokinį vartojant alkoholi, tabaką ar kitas psichiką veikiančias medžiagas:

37.1. mokinio elgesys aptariamas Vaiko gerovės komisijos posėdyje numatant tolimesnius poveikio veiksmus;

37.2. kviečiami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) pokalbiui su Gimnazijos administracijos atstovu;

37.3. mokinys nukreipiamas pokalbiui su socialiniu pedagogu ir psichologu;

37.4. pokalbis su mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais) Vaiko gerovės komisijos posėdyje, numatant tolesnius mokinio elgesio korekcijos veiksmus;

37.5. mokiniui piktybiškai, nuolatos, sistemingai šturkščiai pažeidus taisykles informuojama Pasvalio savivaldybės Vaiko gerovės komisija, Vaikų teisių apsaugos skyrius.

38. Kitos poveikio priemonės:

38.1. gimnazijoje vykdoma alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa;

38.2. vykdomi prevenciniai renginiai, atsižvelgiant į gimnazijos socialinio pedagogo metinį veiklos planą;

38.3. į gimnaziją kviečiami lektoriai, kurie pasakos mokiniams apie alkoholio ir kitų psichiką veikiančių medžiagų žalą;

38.4. organizuojamos klasės valandėlės apie neigiamą alkoholio ar kitų psichiką veikiančių medžiagų poveikį;

38.5. organizuojami klasės tėvų susirinkimai, kurių metu tėvai informuojami apie galimus mokinių pažeidimus bei skatinami kontroliuoti vaikus bei su jais kalbėtis apie alkoholio, tabako bei kt. psichiką veikiančių medžiagų žalą.

VII. VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTO FUNKCIJOS, TEISĖS IR PAREIGOS

39. Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto funkcijos:

39. 1. rinkti, kaupti ir analizuoti duomenis apie mokinių sveikatos būklę;

39.2. pateikti pedagogams asmens sveikatos priežiūros įstaigų specialistų rekomendacijas dėl Mokinių sveikatos bei koordinuoti šių rekomendacijų įgyvendinimą;

39.3. teikti išvadas ir pasiūlymus dėl mokinių sveikatos būklės gimnazijos bendruomenei (ne rečiau kaip 1 kartą per metus);

39.4. su kiekvienu mokinio, pradėjusio lankyti gimnaziją ir ugdomo pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas, tėvu (globėju, rūpintoju) aptarti mokinio sveikatos stiprinimo ir saugos poreikį, o kitų mokinių – pagal poreikį;

39.5. identifikuoti mokinių sveikatos stiprinimo ir sveikatos žinių poreikį, sveikatos raštingumo lygį atsižvelgiant į jų amžiaus tarpsnius;

39.6. gimnazijos aplinkoje identifikuoti visuomenės sveikatos rizikos veiksnius;

39.7. teikti siūlymus dėl mokinių sveikatos stiprinimo ir gimnazijos aplinkos sveikatinimo priemonių įtraukimo į gimnazijos strateginius veiklos planus;

39.8. organizuoti mokinių sveikatos stiprinimo priemonių ir gimnazijos aplinkos sveikatinimo priemonių įgyvendinimą;

39.9. dalyvauti planuojant ir įgyvendinant sveikatos ugdymo bendrąją programą ar kitą sveikatos ugdymo veiklą gimnazijoje;

39.10. teikti sveikatos žinias gimnazijos bendruomenei apie sveikatos išsaugojimą bei sveikatos stiprinimo būdus, mokyti pritaikyti jas praktiškai;

39.11. teikti ir/ar koordinuoti pirmosios pagalbos teikimą gimnazijoje;

39.12. tikrinti mokinių asmens higieną;

39.13. planuoti ir taikyti užkrečiamųjų ligų ir jų plitimo profilaktikos priemonės pagal kompetenciją;

39.14. dalyvauti įgyvendinant užkrečiamosios ligos židinio ar protrūkio kontrolės priemones.

40. konsultuoti maitinimo paslaugų teikėjų darbuotojus, atsakingus už mokinių maitinimą, sveikos mitybos ir maisto saugos klausimais.

41. Prižiūrėti mokinių maitinimo organizavimo atitiktį Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 „Dėl Maitinimo organizavimo ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir vaikų socialinės globos įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatytiems reikalavimams.

42. Dalyvauti Vaiko gerovės komisijos veikloje ir įsivertinant gimnazijos veiklą.

43. Teikti pagalbą ir informaciją kūno kultūros mokytojams komplektuojant kūno kultūros ugdymo grupes pagal mokinių fizinį pajėgumą.

44. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas turi teisę:

44.1. gauti savo funkcijoms vykdyti reikalingą informaciją apie vaiko, mokinio ugdymo sąlygas iš gimnazijos administracijos, gimnazijos savivaldos institucijų, pedagogų ir švietimo pagalbos specialistų;

44.2. tobulinti kvalifikaciją;

45. Visuomenės sveikatos priežiūros specialisto pareigos:

45.1. užtikrinti, vadovaujantis Asmens sveikatos paslapties kriterijais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. 552 „Dėl Asmens sveikatos paslapties kriterijų patvirtinimo“, Mokinių asmens sveikatos informacijos konfidencialumą;

45.2. įtarus, jog mokinys patiria psichologinį, fizinį, seksualinį smurtą ar kitus vaiko teisių pažeidimus, nedelsiant pranešti raštu apie tai gimnazijos bei Pasvalio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros biuro vadovui ir savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriui;

45.3. laiku ir kokybiškai atlikti numatytas funkcijas, vadovautis profesinės etikos principais.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

46. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas dalyvauja ugdymo įstaigoje įgyvendinant užkrečiamosios ligos židinio ar protrūkio kontrolės priemones pasitelkiant bendruomenę (administraciją, pedagogus, mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus)).

47. Tvarkos aprašo vykdymo kontrolę vykdo ugdymo įstaigos direktorius.
